

Täysistunto

Torstai 9.4.2020 klo 10.00—10.54

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain ja työttömyyskassalain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 38/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 5/2020 vp

Pöytäkirjan liite Lausumaehdotus 9.4.2020 Liite 4A

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

10.13 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Tämän esityksen tavoitteena on helpottaa lomautettujen ja muusta syystä työttömyysturvaa saavien taloudellista tilannetta poikkeuksellisissa olosuhteissa, ja se koskee sekä irtisanottuja että lomautettuja.

Viimeisimpien tietojen mukaan koronavirustilanteen vuoksi lomautettuja on jo noin 77 000 henkilöä ja uusia työttömiä noin 10 000. Koronavirustilanteen takia käynnistyneiden yhteistoimintaneuvotteluiden piirissä on myös melkein 400 000 ihmistä. Erityisesti matkailu-, hotelli-, ravintola- ja muilla palvelualoilla lomautukset ja irtisanomiset ovat kohdanneet voimallisesti näitä työntekijöitä.

Näitä muutoksia on tarkoitus soveltaa 16.3.—6.7.2020 välisenä aikana. Tämä esitys kuormittaa työttömyysetuuden maksajien toimeenpanoa samaan aikaan, kun työmäärä muutenkin kasvaa lisääntyvien hakemusmäärien takia. Sen takia on välttämätöntä, että etuuskäsittelyä sujuvoitetaan ja työttömyysturvan toimeenpanijoille turvataan riittävät resurssit mahdollisimman nopean käsittelyn mahdollistamiseksi. Sen takia valiokunta teki-kin tässä asiassa lausumaehdotuksen: ”työttömyysturvaetuuksien käsittelyä sujuvoitetaan ja varmistetaan työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen etuuksien toimeenpano niin, että etuudet pystytään maksamaan viivytyksettä.” Lausumaehdotus hyväksyttiin valiokunnassa yksimielisesti.

Samaan aikaan meillä on alkutuotannossa merkittäviä haasteita ja riskejä jo tulevalle keväälle. Työvoiman riittävyyden takaaminen maataloilla on uhanalaista. Etenkin puutarhakasvien tuotannossa tarvitaan paljon kausityöntekijöitä. Heistä suurin osa tulee normaalisti ulkomailta Suomeen, mutta tämä on nyt uhattuna epidemiasta johtuvien matkustusrajoitusten takia. Kaikkein kriittisimmiksi ja kiireellisimmiksi on todettu maatalous- ja puutarhatuotannon kasvukauden alkuun sekä tuotantoeläinten hoitoon liittyviä töitä.

Hallitus yrittää toki kaikin keinoin saada asiaa hoidettua, mutta kaikista toimista huolimatta vaikuttaa todennäköiseltä, että esimerkiksi vihannesten ja marjojen tuotantomäärät

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2020 vp

jäävät normaalia pienemmiksi. Monet maatilat ovat aloittaneet tuotantonsa sopeuttamisen tilanteessa, jossa normaalituotanto ei ole mahdollista. Tämä on erittäin surullista ja ikävää, koska kotimaisten kasvien tuotanto on tärkeää suomalaisille, se on tärkeää huoltovarmuuden takia, lähiruuan, suomalaisten viljelijöiden ja yrittäjien takia.

Edellä olevan takia olenkin tehnyt lausumaehdotuksen: ”valtioneuvosto valmistelee kiireellisesti esitykset, joilla mahdollistetaan lomautetun henkilön työskentely yhden kuukauden ajan alkutuotannon tehtävissä menettämättä lomautusajan työttömyyskorvausta, sekä työttömän tai lomautetun oikeuden työttömyysturvan sovitteluun myös kokopäiväisen työskentelyn osalta määräaikaaisesti kuluvan vuoden loppuun.”

10.17 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Olemme sananmukaisesti viettäneet hiljaisia viikkoja ja hiljaista viikkoa, enkä itsekään aio puhua pitkästi. Haluan todeta sen, että tämä hallituksen esitys on erinomainen ja yksimielisessä mietinnössään sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esitettyjä muutoksia tarpeellisina ja puoltaa näiden lakimuutosten hyväksymistä muuttamattomina. Tähän on mielestäni tässä tilanteessa hyvä yhtyä, mutta toki meidän täytyy etsiä erilaisia keinoja ihmisten työllistämiseksi ja meidän sadon pelastamiseksi.

Edustaja Laiho nosti esille valiokunnan lausuman, jonka mukaan hallituksen täytyy selvittää keinoja työttömyysturvaetuuksien käsittelyn sujuvoittamiseksi. Haluan tässä yhteydessä myöskin tuoda hallitukselle kiitoksen siitä, että se on toiminut ripeästi. Viittaan tässä eilen julkistettuun lisätalousarvioesitykseen, jossa on tulossa Kelalle ja työttömyyskassoil-le lisää rahoitusta. Tietysti tarvittaessa on oltava valmis uusiin etuuksien maksamista sujuvoitaviin toimiin.

Arvoisa puhemies! Puheenvuoroni kaartaessa loppuun totean vielä, että on ollut ilo työskennellä tässä talossa ja tämän maan päättäjänä näinä aikoina, joina olemme yhdessä tehneet hyvinkin luovia ratkaisuja niin yrityselämän kuin palkansaajien ja heikoimmassa asemassa olevien hyvinvoinnin turvaamiseksi. Uskon, että nämä hiljaiset viikot ovat vieneet monien ajatuksia myös maallisia asioita ylemmäksi, ja toivon, että niin hallitus kuin eduskunta ja koko Suomen kansa saisivat nyt pääsiäisen pyhien aikaan mahdollisuuksia lepoon ja virkistäytymiseen, koska työtä meillä edelleen riittää. Voimme jatkaa uusin voimin.

10.19 Jukka Kopra kok: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Laihon esitystä.

10.19 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tämän hallituksen esityksen tarkoituksena on väliaikaisesti muuttaa työttömyysturvalakia, työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia ja työttömyyskassalakia. Esityksen mukaan työttömyysetuuden maksamisen käynnistymisen yhteydessä asetettavalta omavastuujalta maksettaisiin työttömyysetuutta peruspäivärahana, ansiopäivärahana tai työmarkkinatukena.

Arvoisa puhemies! Tämä on sosiaali- ja terveysvaliokunnassa käsitelty, ja mietintö hyväksyttiin siellä yksimielisesti. Kannoimme suurta huolta siitä, millä tavalla työttömyysturvaetuuden käsittely olisi sujuvaa, ja jätimme siellä yhteisesti hyväksytyyn lausumaehdotuksen: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää välittömästi keinoja työttömyysturvaetuuksien käsittelyn sujuvoittamiseksi ja varmistaa työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen etuuksien toimeenpanon niin, että etuudet pystytään maksamaan viivytyksettä.”

Arvoisa puhemies! Suomen talous on ajautunut tilanteeseen, joka vaarantaa laajasti yritystoiminnan toimintaedellytykset, työllisyyden ja ihmisten toimeentulon. Moni ihminen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2020 vp

mieltii kodissaan lomautettuna tai yt-neuvottelujen alla, miten kaikesta selvittää, miten pääsiäisestä selvittää ja millaiset ovat ne tulevaisuudennäkymät.

Yritykset ovat ahdingossa. Me emme voi mennä kaupoille, mutta tänäkin pääsiäisenä me voimme mennä verkkokaupoille. Olisi erittäin tärkeää, että tuemme niitä suomalaisia yrityksiä, joilla on muun muassa verkkokauppamahdollisuus, ja teemme sieltä tilauksia kykyjemme mukaisesti.

Tämän hallituksen esityksen tavoitteena on helpottaa lomautettujen ja muusta syystä työttömyysturvaa saavien taloudellista tilannetta näissä poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Arvoisa puhemies! Edustaja Laiho esitti täällä lausumaesityksen. Valitettavasti tätä lausumaa ei ole sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa kuitenkaan nostettu esille eikä käsitelty, niin siinä mielessä se tuli nyt perussuomalaisen eduskuntaryhmälle yllätyksenä, mutta tietysti kuulostaa hyvälle, että ajatus siinä on samantyylinen kuin perussuomalaiset ovat täällä asioita tähän päivään saakka ajaneet.

10.21 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! On ilahduttavaa, että marjatiiloilta ja vihanes- ja juurestiloilta on tullut viestejä, että ne ovat saaneet nyt poikkeuksellisen hakemuskäytön. Tarve on kuitenkin suuri, useita tuhansia työntekijöitä, ja siksi kannatan edustaja Laihon tekemää esitystä.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 38/2020 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskustelun kuluessa on tehty lausumaehdotus, joten asiasta on äänestettävä. Äänestys tapahtuu tässä istunnossa tauon jälkeen.

Istunto ja asian käsittely keskeytetään, ja istuntoa jatketaan kello 10.30.

Täysistunto keskeytettiin kello 10.22.

Täysistuntoa jatkettiin kello 10.30.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan kello 10.22 keskeytettyä istuntoa ja päiväjärjestyksen 4. asian käsittelyä.

Keskustelussa on Mia Laiho Jukka Kopran kannattamana tehnyt lausumaehdotuksen, joka on monistettuna jaettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 4A)

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 30, ei 11; poissa 158 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2020 vp

Asian käsittely päättyi.